

**ВНЕСОК ПРЕЗИДЕНТА ЛЕОНІДА КРАВЧУКА НА ПЕРШИХ ЕТАПАХ
СТВОРЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ**

У статті аналізується внесок першого президента України, а також особливості державотворення у перші роки незалежності та участь Л. Кравчука у цьому процесі.

Ключові слова: Президент, керівник держави, Україна, політика.

Після референдуму 1 грудня 1991 р. розпочалося міжнародне визнання нової держави. Першою 2 грудня 1991 р. незалежність України визнала Польща. Того ж дня прем'єр-міністр Канади Брайан Малруні заявив, що Канада визнає Україну як незалежну державу і розпочинає переговори про встановлення з нею дипломатичних відносин. Наступного дня було підписано протокол про встановлення міжнародних відносин між Україною та Угорською Республікою, розпочало свою роботу в Україні посольство цієї держави. 4 грудня Україну визнали Литва та Латвія, 5 грудня — Росія і Болгарія. Серед західноєвропейських країн першими були Швеція (19 грудня) і Норвегія (24 грудня).

Постать Президента Л.Кравчука вже давно перебуває у полі зору вітчизняних дослідників. Аналізові політики і влади на фоні політичного портрету Леоніда Макаровича Кравчука присвятив свою монографію В.М. Литвин [3]. Життєвий шлях Президента, особливості його політичної діяльності також вивчали відомі науковці В.П. Андрущенко і М.І. Михальченко [1], А.А. Кокотюха [3] та ін. Високо оцінюючи ці праці, все ж варто констатувати, що до цього часу залишається недостатньо вивченою роль першого Президента України у розбудові позитивного образу новоствореної української держави в світі. Дана стаття присвячена розгляду саме цього питання й має на меті проаналізувати особливості державотворення в Україні у перші роки її незалежності в контексті формування зовнішньої інформаційної політики держави, а також з'ясувати участь у цьому процесі Л. М. Кравчука.

Протягом першого року існування незалежної України її державну самостійність визнали більш як 130 країн, дипломатичні відносини було встановлено у повному обсязі, а 40 держав відкрили у Києві свої представництва [2]. Відтак перед першим Президентом Л.М. Кравчуком постало одне з найголовніших завдань — почати презентацію України, як держави, світовому загалу. Завдання це ускладнювалося тим, що на міжнародній арені Україна до цього часу доволі часто сприймалася як «частина Росії». Цю думку підживлювали й триваючі публічні заяви окремих російських політиків. По суті великодержавницьку позицію неодноразово декларували в цей час віце-президент А. Руцькой, міністр М. Полторанін, депутат С. Бабурін, а також деякі інші відомі та впливові політики Росії.

С.Бабурін, зокрема, ще в травні 1992 р. заявив: «Або Україна знову возз'єднається з Росією, або — війна» [5].

З перших днів свого президентства Л.Кравчук, виступаючи за збереження сформованого за багато десятиліть інформаційного українсько-російського простору, водночас обстоював ідею про формування самостійної зовнішньої інформаційної політики української держави. Україна, наполягав Президент, — європейська держава, і вона має входити до європейських структур [3, с. 44].

Визначним кроком для України стало рішення про відмову від ядерного озброєння. Леонід Кравчук активно обстоював ідею поза-блокового та без'ядерного статусу України: «Ми глибоко віримо в торжество розуму, зваженості, відповідальності за свої дії народів та їх політичних лідерів. Ми маємо вчитися жити як незалежні держави, поважати одне одного, робити добро. Ми маємо показати після розпаду войовничої імперії мирні устремління народів.

Під час зустрічі з послами іноземних держав у Києві 1993 року Президент України Л.М. Кравчук наголосив, що розпочате Україною ядерне роззброєння проводитиметься поетапно. «Україна цілком вивела тактичну зброю зі своєї території в Російську Федерацію. — Говорив він. — Що стосується стратегічної ядерної зброї, то ми її не розглядаємо як військову силу. Хоча б тому, що ядерна кнопка розташована не в Києві. Отже, ми зацікавлені, і це я щиро вам кажу, якомога скоріше позбутися чужої ядерної зброї, яка нам дісталася в спадщину. Однак вона є матеріальною цінністю. Я з усією відповідальністю хочу попросити вас, щоб з вашою допомогою було знято з порядку денного питання, що Україна становить собою ядерну загрозу. Будь-які спроби подати її образ як ядерну загрозу не відповідає дійсності» [1; С. 2].

Під час виступу на Всесвітньому форумі українців, який відбувся 21 серпня 1992 р., Президент України наголосив необхідність формування позитивного іміджу нашої країни у світі. Л. Кравчук відзначав, що українці, які проживають у різних державах світу, можуть подекуди значно більше зробити для іміджу України, ніж ті українці, що власне мешкають на Батьківщині. «Узгоджені і динамічні дії державних і громадсько-політичних інститутів України з діаспорою, — наполягав Кравчук, — допоможуть створити нашій державі належний імідж, показати її як велику силу прогресу і стабільності в Європі і світі. А це приведе до посилення міжнародного авторитету України, значних економічних здобутків. Ми маємо визначити основні регіони світу і зосередити там всю свою діяльність для досягнення поставлених цілей» [3, с. 7]. Основними завданнями української держави у контексті формування достойного образу держави за кордоном Президент вважав: — постійне ознайомлення світу з позитивним образом України; — завоювання якомога більшої кількості політичних союзників; — розвиток інтересу країн світу до інвестування в Україну, торгівлі з нею та обміну науково-культурними досягненнями [3, с. 7].

4 листопада 1991 р. було прийнято Закон про державний кордон України. Цей закон чітко визначав недоторканність кордонів країни, правила їхнього перетину, порядок охорони [2]. 15 січня 1992 р. Президія Верховної Ради, розглянувши питання про Державний гімн України, затвердила музичну редакцію Державного гімну, автором музики якої є М. Вербицький, на слова «Ще не вмерла Україна» П. Чубинського. А 28 січня сесія Верховної Ради ухвалила і постанову «Про Державний

прапор України». Ним став національний синьожовтий стяг. 19 лютого 1992 р. Верховна Рада постановою «Про Державний герб України» затвердила тризуб як малий герб держави, вважаючи його головним елементом великого герба України [2]. Ще одним знаменним кроком України на шляху до Європи став підписаний Президентом Л.Кравчуком у 1992 р. Гельсінський підсумковий акт. Цей акт затверджував непорушність кордонів держави та відсутність у неї будь-яких територіальних претензій до сусідів [3].

У 1992 р. Верховна Рада Україна за поданням Президента Леоніда Кравчука прийняла Закон про заснування посади представника Президента, який став іще однією віхою на шляху укріплення вертикалі влади. Проте питання відносин між представниками Президента і головами обласних та районних рад залишалося невирішеним. Це ускладнювало справу управління. Після здобуття незалежності в основу діяльності України на міжнародній арені було покладено власні національні інтереси.

Журналістка Діана Куришко у статті «Леонід Кравчук: незалежність, інфляція, кравчучка» цілком слушно, на нашу думку, виділила такі надбання та прорахунки в діяльності першого Президента. Позитивами у президентській діяльності стало те, що:

— 31 серпня Кравчук підписав указ Президії Верховної Ради про заборону Компартії. У грудні він став Президентом за підтримки 61,6% виборців;

— на період правління Кравчука припала розбудова державних структур незалежної країни, формування Міністерства закордонних справ, визнання України іншими країнами світу;

— було прийнято перші 400 законів, зокрема Земельний кодекс, який визнав приватну власність на землю. Почалися ринкові реформи, зокрема розквіт приватного підприємництва;

— після путчу Кравчук вийшов з Компартії та погодився на ініціативу депутатів з Народного руху проголосувати за Акт проголошення незалежності України. «Виходячи зі смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР», — сказано в документі.

Таким чином, за часів президентства Л. Кравчука Україна почала формуватися як окрема держава. Вона також стала першою державою, що добровільно відмовилася від ядерної зброї, засвідчивши в такий спосіб свою добру волю всій світовій спільноті. Нарешті саме Президент Л. Кравчук забезпечив просування країни по принципово новому шляху розвитку, спромігся вирішити чималу кількість болючих проблем «безкровно», і в цьому його безумовні заслуги перед Україною.

Список використаної літератури:

1. Державотворчі процеси розбудови незалежності // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.vn.ua/book/history3/53.html>
2. Закон України «Про державний кордон України» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1777-12>.

3. Кравчук Л.М. Є така держава Україна: Матеріали з виступів, інтерв'ю, прес-конференцій, брифінгів, відповідей на запитання / Л.М. Кравчук. – М. : Глобус, 1992. – 44 с.

4. Амосов М.М. Новітня Україна 1991—2001: (Роздуми видатних сучасників) / М.М. Амосов, Л.І. Грач. — К. : МАУП, 2001. — 79 с.

5. Україні не вистачає чітких позитивних образів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dialgs.org.ua/issue_full.php?m_id=8538

Любенька Ю.

ХАРАКТЕРИСТИКА РОЛІ ЖІНКИ-ЛІДЕРА У ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ

У статті проаналізовано роль жінки у політичному просторі, висвітлено політичні стереотипи стосовно жіночої присутності у політичній системі, визначено основні лідерські якості, які притаманні жінкам-політикам, розглянуто участь жінки на політичній арені у світових масштабах.

Ключові слова: жінка, політична система, лідер.

З кожним роком тема жінки на політичній арені набирає все більших обертів. Насамперед, згадаймо той факт, що жінка виконує роль і матері, і господині, і захисниці, інтуїтивно володіє навичками наведення порядку на довірєній території. Найчастіше жінки успішно поєднують побут і лідерство, користуючись авторитетом і маючи гідний рейтинг. Тому мета даної роботи – з'ясування ролі жінки у політичній системі та характеристика її як лідера на політичній арені. Методологічну базу дослідження становлять праці таких дослідників як Л. Андронік, А. Головацька, О. Микитко, Л. Міронов, Д. Солодова.

Щодо жіночої присутності в суто «чоловічому ремеслі» поширено дуже багато міфів. Існують певні стереотипи, які в більшості випадків нав'язують нам ЗМІ щодо присутності жінок у політиці. Якщо розглядати цивілізовану політику, то найбільш частіше зустрічаються такі кліше, пов'язані з жінками-політиками:

Жінка – це дружина і мати. Об'єднати сімейне життя і політичну кар'єру неможливо.

Жінка не може прийти в політику самостійно, її обов'язково повинні підтримувати впливові чоловіки-політики.

Зовнішність у діяльності жінки-політика важливіша, ніж професійні якості. І як продовження цього стереотипу – особисте життя жінок-політиків, яке отримує більш широкий резонанс у ЗМІ порівняно з чоловіками.

Якщо у жінці-політику щось не вдається, то це все тому, що вона – жінка [5].

З зазначеними стереотипами можна боротися, але набагато розумніше їх врахувати і створити свій образ з урахуванням зрозумілих народові кліше. Адже образ матері в українській ментальності досить часто ототожнюється з образом захисниці. Прогнозована несамотійність допоможе створити свою зону комфорту, приваблива